

İDEOLOJİ VE ÇAĞDAŞ SİYASAL İDEOLOJİLER

İdeoloji

- Fransızca kökenlidir.
- *İdée* (fikir; düşünce) ve *-logie* (bilim)
- İçinde belirli bir dünya görüşü olan, kendine özgü bir toplum ve yönetim biçimini açıklamaya çalışan, bunun için belirli hedefleri, amaçları gerçekleştirmek iddiasında olan fikirler ve düşünceler bütünü.

İdeoloji

- **İdeoloji**, siyasal ya da toplumsal bir öğretiyi oluşturan, bir hükümetin, bir partinin, bir toplumsal sınıfın davranışlarına yön veren politik, hukuksal, bilimsel, felsefi, dinsel, moral, estetik düşünceler bütünü.

Siyasal İdeolojilerin Öğeleri

- **Olumlu Öge:** İnsanları birleştiren, dayanışmalarını sağlayan, geleceğe yönelik amaçlar, hedefler ve planlardır.

Siyasal ideolojiler, üyelerine ve insanlığa, barış, özgürlük, demokrasi, insan hakları, refah, mutluluk gibi olumlu hedefler sunar.

- **Olumsuz Öğe:** Mevcut sisteme ya da toplumsal düzene karşı oluş. Olumlu öğeye ulaşmayı engelleyen, birlikte mücadele edilerek aşılması gereken engeller.

Başarılı İdeolojilerin Koşulları

- Çözüm yolu önerme
- Basitlik (anlaşılır olma)
- Ahlaki temel
- Yönetici ya da elit sınıf
- Bilimsel temel

LİBERALİZM

- Devlet, toplum ve birey arasındaki tüm ilişkilerde bireyin hak ve özgürlüklerini öne çıkaran; her bireyin vicdan, inanç ve düşünce özgürlüğünün tanınması gerektiğini savunan ekonomik ve siyasal öğretisi.

İktisadi Liberalizm

- Devletin ekonomiye müdahalesinin en alt düzeye çekilmesi gerektiğini savunur.
- İdeal olan, devletin bireyler, sınıflar ve uluslar arasındaki ekonomik ilişkilere hiçbir şekilde karışmamasıdır.
- "***Bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler***"
"Laissez faire laissez passer" (iktisadi liberalizmin sloganı)

Siyasal Liberalizm

- Devlet yetkesi her anlamda ve her alanda kısıtlanmalı,
- bu yetkeyi elinde tutanlar bireylerin yaşamlarını nasıl yönlendireceklerine hiçbir şekilde karışmamalı
- devlet toplumsal ve kültürel yaşamın düzenlenmesinde hiçbir belirleyici rol üstlenmemeli
- ***"En iyi hükümet en az hükümet edendir"***

- Liberalizm Türkçeye Fransızca'dan geçmiştir. Kelimenin asıl kökeni, "hür bir insana yakışan" anlamına gelen Lâtincede "**liberalis**" kelimesidir.
- Felsefî bir anlayış olarak eski Yunan filozoflarına kadar geri gider. Liberalizmin en parlak dönemi 1750-1914 yılları arasındır.

- 1789 Fransız İnsan ve Vatandaş Hakları Bildirgesinin en önemli özelliği, bireyci oluşudur.
- Birey her bakımdan toplumun temel unsuru ve esas amacı olarak ele alınmıştır.

- Liberal devletin toplum ve devlet anlayışı, bireye ve onun iradesine dayanır.
- Bu anlayışa göre; insanlar toplum hâlinde, bir devlet düzeni içinde yaşamadan önce “doğal yaşama durumu” adı verilen bir dönem geçirmişlerdir.
- Daha sonra, İnsanlar aralarında anlaşarak bir siyasi ve ***Toplumsal Sözleşme (Rousseau)*** yaparak toplum ve devleti kurmuşlardır.

- Kişinin devlet düzeni içinde sahip olduğu hakların kaynağı **devlet** değildir. Devlet kurulmadan önce de fertlerin bir takım hakları mevcuttur. Devlet, bu haklara riayet etmek zorundadır. **Çünkü devletin varlık sebebi, bu hakların korunmasıdır.**

- Liberal anlayışa göre; doğada kurulmuş bir düzen vardır. Devlet bu düzene müdahale etmemelidir.
- Eğer müdahale ederse kurulmuş düzen bozulur.
- J.J.Rousseau: “İnsanlar hür doğar, fakat yine de her tarafta zincirlerle bağlıdır. Tanrı her şeyi iyi yaratır, ama insanlar karışır ve en kötü hâle getirirler.”

- Madem bütün kötülükler, insanın doğal düzene müdahale etmesinden ileri geliyor, o halde, yapılacak şey olayları kendi akışına terk etmektir.
- Liberalizmde bu düşünce “***Birakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler!***” anlamına gelen “*Laissez faire, Laissez passer*” formülü ile ifade edilmiştir.

- Yani devlet jandarma görevini yapmalı, sadece suçluları cezalandırmalı, fakat ekonomiye dokunmamalı, ekonomiyi kendi doğal kuralları içinde işlemeye bırakmalıdır.
- Çünkü liberalizme göre; devlet ekonomiye müdahale ederse onun doğal düzenini bozar ve aksamalar olur.

- Liberalizme göre; bireyin doğuştan kazandığı hakların başında özgürlük, emniyet ve mülkiyet hakkı gelir.
- Özgürlük, yasalar çerçevesinde, başkasına zarar vermeden her şeyi yapabilmektir.
- Mülkiyet hakkı ise kutsal, dokunulmaz ve vazgeçilmez bir haktır.

Serbest Rekabet

- Serbest rekabet sisteminin uygulanmasıyla, piyasaya en iyi mal ve hizmetleri sunan kişiler mücadeleyi kazanacaklardır.
- Böyle bir düzende sosyal ihtiyaçlar da kendiliğinden karşılanacaktır. Üreticiler tarafından üretilen mallar, tüketiciler tarafından beğenilip tutulduğu oranda üreticiler kazançlı çıkacaktır.

- Ekonomik düzen, devleti idare edenlerin iradeleri ile değil, ekonomik hayatın doğal kanunları ile (arz-talep) sağlanacaktır. Bu kanunlar, fizik dünyasındaki kanunlar kadar kesindir.
- Bu doğal kanunların işleyişini engelleyici bütün tedbirler zararlıdır.
- Serbest rekabet ilkesi, ekonomiyi en iyi iktidardan daha iyi yönetecektir.
- *Bknz: Adam Smith- Ulusların Zenginliği*

- Ekonominin doğal kanunları, fiyat mekanizmasının işleyişinde kendini hissettirecektir. Bu sebeple, fiyatlar tamamen serbest bırakılmalıdır.
- Adil olan veya olmayan fiyat yoktur. Görünüşte aşırı yüksek bir fiyat üretimin artmasını sağlar ve üretimin artması da fiyatların düşmesine sebep olur. Dolayısıyla, kazanç sosyal bir mükâfat, iflas ise hak edilmiş bir cezadır.

Yararlanılan Kaynaklar

- Ali Öztekin, Siyaset Bilimine Giriş. Siyasal Kitabevi.
- Münci Kapani, Politika Bilimine Giriş, Bilgi Yayınevi.